

Schimbările Climatice: Femeile din țările în curs de dezvoltare, cele mai afectate

*”Inegalitățile de gen se intersectează cu schimbările climatice și vulnerabilitatea persoanelor afectate. Dezavantajele istorice ale femeilor – accesul limitat al acestora la resurse, drepturile restrânse și vocea neauzită în luarea deciziilor – le face pe acestea extrem de vulnerabile în contextul schimbărilor climatice”.*¹

Schimbările climatice reprezintă una dintre provocările fundamentale cu care se confruntă comunitatea internațională în prezent. Acest fapt sabotează deja mijloacele de subsistență, sănătatea și bunăstarea a milioane dintre cei mai săraci oameni din întreaga lume, din cauza intensificării deficitelor privind culturile agricole, produsele alimentare, energia și resursele de apă. Nu există nicio îndoială că oamenii săraci din țările în curs de dezvoltare sunt cel mai puternic afectați de consecințele schimbărilor climatice, acest fapt crescând riscul producerii unor modificări majore în ceea ce privește procesul de reducere a sărăciei la nivel global.²

Efectele schimbărilor climatice sunt resimțite cel mai acut de către cei care au contribuit cel mai puțin la producerea lor³. Modificarea climei reprezintă mai mult decât o problemă științifică sau de mediu – este o problemă fundamentală și o preocupare majoră a justiției sociale globale. De multe ori însă, dezbaterile privind schimbările climatice s-au axat pe soluții tehnice și științifice. Fără îndoială acestea sunt necesare, însă nu sunt suficiente.

Acest rezumat se concentrează pe dimensiunea umană și socială privind modificările climatice, iar nevoile și prioritățile persoanelor cele mai afectate de acestea trebuie să fie în centrul unei agende echitabile, agendă care să răspundă și schimbărilor climatice. De asemenea, rezumatul abordează în special cazurile în care vulnerabilitatea la modificările climatice sunt de gen, iar femeile și tinerele sunt afectate în mod special ca rezultat al inegalităților de gen omniprezente.

Caseta 1 – Femeile și schimbările climatice⁴

- Femeile și copiii au de 14 ori mai multe șanse să moară decât bărbații, în cazul catastrofelor naturale.⁵
- Ciclonul din 1991 din Bangladesh a omorât 140.000 de oameni – mortalitatea femeilor în vârstă de peste 40 de ani a fost de 31%.⁶
- Mai mult de 70% dintre persoanele decedate în timpul tsunami-ului din Asia din 2004 au fost femei.⁷
- Uraganul Katrina, care a lovit New Orleans, SUA, în 2005, a afectat în mod predominant femeile afro-americane – comunitatea cea mai săracă și marginalizată.
- Aproximativ 87% dintre femeile necăsătorite și 100% dintre femeile căsătorite și-au pierdut principala sursă de venit atunci când ciclonul Nargis a lovit Delta Ayeyarwaddy în Myanmar în 2008.⁸

De ce trebuie să ne concentrăm atenția asupra grupurilor de femei și tinere?

1. Femeile și tinerele sunt afectate în mod special de impactul schimbărilor climatice

Persoanele deja sărace și marginalizate experimentează cel mai acut impactul schimbărilor climatice. Relațiile inegale între femei și bărbați conduc la niveluri mai mari de sărăcie în rândul femeilor, acestea resimțind o sărăcie mai acută decât bărbații.⁹ Acest lucru se datorează mai multor factori precum dezavantajele economice și dependența de bărbați, discriminarea cu care se confruntă în accesul și controlul asupra resurselor de producție (terenurile arabile) și puteri limitate în luarea deciziilor. Există un nivel mult mai ridicat de analfabetism în rândul femeilor și tinerelor, iar lipsa accesului la informații privind modificările climatice le expune și mai mult la riscul climatic.

Situațiile dezastruoase, precum uraganele Mitch și Katrina sau inundațiile din Asia de Sud și Est sunt cu atât mai mult legate de schimbările climatice¹⁰, iar vulnerabilitatea femeilor este din ce în ce mai mare. Numărul femeilor depășește numărul bărbaților în cazul persoanelor afectate de dezastrurile naturale¹¹, iar procentul este de 14 la 1 în cazul celor care au decedat în urma unor astfel de fenomene.¹ De exemplu, din înregistrările deceselor în urma tsunamiului din Asia din 2004, femeile și tinerele au însumat 80% din decese¹². Aceeași situație s-a înregistrat și în 2007, când un estimativ de 1,5 milioane de persoane au fost lăsate fără adăpost datorită ploilor și inundațiilor din 18 țări africane, iar femeile și copiii au reprezentat mai mult de trei sferturi dintre cei afectați¹³. Un studiu efectuat de Școala de Economie din Londra a analizat dezastrurile naturale din 141 de state, din analiza acestuia s-a

constatat că băieții au parte de un tratament preferențial în cadrul eforturilor de salvare¹⁴. Același studiu a relevat că în urma dezastrelor, femeile și tinerele suferă mult mai mult din cauza penuriei de alimente, lipsei de intimitate și siguranță în momentul utilizării toaletelor și a băilor.

Vulnerabilitatea acută a femeilor și tinerelor în cazul dezastrelor naturale se datorează unor serii de factori: restricții culturale sau religioase privind mobilitatea femeilor, diferențele în educarea tinerelor, în sensul că acestea nu sunt instruite și nu se pune accentul pe abilitățile de supraviețuire ca și în cazul fraților lor. Femeile din Bangladesh nu și-au părăsit locuințele în timpul inundațiilor pentru că ar fi fost nepermis din punct de vedere cultural, iar cele care au părăsit locuințele nu știau să înoate¹⁵.

Nu doar în situațiile de criză femeile și tinerele sunt în mod disproporționat mai vulnerabile la consecințele schimbărilor climatice. Provocările uriașe de conservare a mijloacelor de existență în contextul creșterii variabilității climatice și a temperaturilor extreme sunt cel mai adesea resimțite în mod sever de către femei și tinere. Deoarece aceștia sunt principalii factori activi în gospodărie pentru obținerea hranei (agricultură de subsistență, hrană pentru animale, apă și colectare de combustibil), femeile au tendința de a se baza direct pe resursele naturale, devinind astfel foarte vulnerabile în momentul în care resursele sunt limitate¹⁶. În regiunile secetoase, afectate de fenomenul de deșertificare, perioada de timp necesară pentru colectarea apei și a combustibilului crește din ce în ce mai mult, iar femeile și tinerele trebuie să parcurgă distanțe din ce în ce mai mari¹⁷. Ploile torențiale și inundațiile frecvente cresc simțitor perioada de timp și cantitatea de energie necesară femeilor pentru a reface gospodăria după inundații. Acest fapt reduce timpul alocat activităților vitale de asigurare a traiului și/sau pentru angajarea în activități generatoare de venit. În gospodăriile sărace din întreaga lume, femeile preferă să nu se hrănească și să păstreze hrana pentru copii sau pentru membrii de sex masculin ai familiei. În urma creșterii prețurilor la alimente, gospodăriile sărace tind să experimenteze o reducere a calității sau cantității de alimente pe care o cumpără, iar de regulă femeile fac cele mai multe sacrificii¹⁸.

2. Femeile și tinerele au oportunități și capacitate mai redusă decât bărbații și tinerii de a se pregăti și adapta pentru impactul schimbărilor climatice

Rolurile de gen și discriminarea nu doar exacerbează expunerea femeilor și a tinerelor la riscul climatic, ci și reduce capacitatea femeilor de a adapta stilul lor de viață la schimbările climatice. De exemplu, pentru gospodăriile dependente de agricultură, terenul arabil este cel mai important activ¹⁹ însă în multe părți ale lumii, femeilor li se refuză accesul și controlul asupra terenurilor arabile datorită legilor discriminatorii și a obiceiurilor culturale. Acest aspect conduce la o îngreunare a accesării creditelor de către fermiere (femeile primesc mai puțin de 10% din creditele acordate fermelor mici în Africa²⁰) și fără resursele financiare, fermierele nu pot achiziționa activele necesare pentru a se adapta la modificările de mediu, precum noi tipuri de plante și rase de animale care pot supraviețui pe secetă și au o toleranță mai mare la căldură sau tehnologii agricole noi²¹.

Aceste obstacole sunt exacerbate și de stereotipurile larg răspândite - "doar bărbații pot fi fermieri" – chiar dacă în multe părți de pe glob femeile sunt responsabile în primul rând de creșterea, procesarea și comercializarea alimentelor, creșterea animalelor și gestionarea grădinilor de legume. Aceste stereotipuri fac ca instruirile în agricultură, tehnologii și informații să fie rar disponibile femeilor fermieri²². În timpul ciclonului din 1991 din Bangladesh, nu au fost transmise niciodată femeilor avertismentele oficiale, doar bărbații au fost anunțați și avertizați și foarte puțini dintre aceștia au comunicat mai departe femeilor sau celorlalți membri ai familiei²³. Această lipsă de informații adecvate și la timp compromise capacitatea femeilor de a-și crește rezistența.

3. Schimbările climatice agravează inegalitățile de gen

Efectele speciale ale modificărilor climatice au consecințe pe termen lung în ceea ce privește egalitatea de gen. Acest lucru consolidează accesul inegal la bunăstare, tehnologii noi, educație, informații și bunuri precum terenuri, elemente critice pentru a face față schimbărilor climatice²⁴. Există și riscul de scădere a resurselor precum apa, energia și alimentele, iar timpul petrecut de femei și tinere în activități domestice limitează resursa de timp a acestora pentru a se angaja sau pentru a beneficia de educație în afara casei sau pentru a se integra în activitățile comunității.

Studiile prezentate în "Planul Marea Britanie în Etiopia" au evidențiat că după cum resursele de apă sunt epuizate în urma unor perioade prelungite de secetă, iar mediul se degradează și populația crește, femeile petrec mai mult timp pentru colectarea apei de băut, gătit sau spălat în gospodărie²⁶. Tinerele intervievate în Lalibela, Etiopia au raportat faptul că timpul petrecut în fiecare zi pentru colectarea apei a crescut substanțial și gradual în perioadele de secetă. Colectarea apei poate dura până la șase ore pe zi, în timp ce anterior perioadelor secetoase, acest lucru dura cam două ore²⁷. Acest aspect duce la o imposibilitate a fetelor să își mai continue studiile. Astfel, femeile sunt supuse unui risc ridicat de violență sau atacuri sexuale care se petrec în afara gospodăriilor în timp ce colectează apă sau sunt pe terenurile arabile – cu cât trebuie să se deplaseze la o distanță mai mare de gospodăria lor, cu atât crește riscul privind siguranța acestora.

Caseta 2 – Prioritățile de adaptare pentru Femeile Sărace²⁵

- Un loc sigur de trai
  - Relocarea comunităților în zone mai sigure
  - Construirea unor locuințe solide cu nivel ridicat al fundației pentru a reduce riscul inundațiilor
  - Adăposturi necesare pentru oameni, animale și produse agricole
- Acces mai bun la:
  - Informații privind schimbările climatice și creșterea abilităților de adaptare la acestea
  - Servicii, precum medici umani și veterinari
  - Asigurări și credite corecte, rezonabile și sigure
  - Comunicații, prin trasee rutiere mai sigure și acces la ambarcațiuni
- Alte opțiuni de trai
  - Prin cunoștințe și resurse pentru diversificarea culturilor agricole și practici de adaptare
  - Prin acces la modalități de irigare
  - Prin instruirii locale.

4. Femeile și tinerele – Agenți de modificare în răspunsul la schimbările climatice

Femeile și bărbații au cunoștințe diferite în ceea ce privește adaptarea la efectele adverse ale degradării mediului²⁸ și deoarece sunt cele mai afectate, femeile ar trebui să fie în centrul soluțiilor dedicate realităților persoanelor sărace²⁹. Răspunsurile inovative la modificările climatice sunt deja în vigoare la nivel de comunitate, de multe ori lucrările fiind conduse de femei cu un nivel de experiență ridicat în ceea ce privește impactul modificărilor climatice în comunitățile lor³⁰.

Studiile efectuate pe femeile din comunitățile rurale din bazinul râului Ganga, Bangladesh, India și Nepal descriu strategii variate de adaptare precum schimbarea unor culturi cu cele rezistente la inundații sau secetă sau culturi ce pot fi recoltate înainte de sezonul de inundații sau varietăți de culturi de orez ce pot crește destul de înalte pentru a rămâne la suprafața apei, în timpul inundațiilor³¹. “Deoarece niciodată nu știm când va începe ploaia, trebuie să ne adaptăm. Am început schimbările prin modificarea felului în care pregătesc patul germinativ pentru a nu ne pierde toate culturile. Mai mult, folosesc culturi diferite, în funcție de situație”³² În mod similar în Mali, femeile implicate în agricultură au experimentat o cultură nouă care rezistă condițiilor meteorologice nefavorabile: acestea cultivă în prezent arbuști de nuci. Lemnul arbuștilor poate fi utilizat pentru încălzire; nucile sunt pasate sub formă de cremă și vândute pentru a fi utilizată în industria cosmetică.

În plus față de diversificarea culturilor, au fost formulate anumite priorități specifice de către femeile din bazinul râului Gange pentru a se adapta la inundații (vezi caseta 2).

Caseta 3 – Femeile au nevoie de reprezentare egală în procesul decizional

În Districtul Kilombero din Tanzania, o fântână construită de o organizație non-guvernamentală a secat la puțin timp după ce a fost construită. Locația aleasă pentru fântâna respectivă a fost decisă de un comitet local format exclusiv din bărbați. Atunci când dezvoltatorii au discutat cu femeile din localitate au descoperit că este sarcina acestora să sape pentru a găsi apă, astfel încât ele știu cele mai bune locuri unde se găsește apă. De la incidentul respectiv, femeile au avut o mai mare implicare în luarea deciziilor în ceea ce privește localizarea terenurilor ideale pentru construirea fântânilor. Fisher 2006.

În mod clar, femeile și tinerele au cunoștințe importante pentru a contribui la răspunsurile problemelor provocate de modificările climatice. În ciuda acestui fapt, reprezentarea femeilor la negocierile privind schimbările climatice a rămas extrem de scăzută. La cea de a 16-a Conferință a Partidelor în 2010, femeile au constituit doar 30% din întreaga delegație a partidelor și între 12-15% din conducerea delegațiilor la Convenția Cadru a Națiunilor Unite privind Schimbările Climatice, cadrul general internațional pentru abordările problemei de schimbare climatică convenite în 1992³³. Există, de asemenea, numeroase exemple de cazuri în care femeile nu au fost consultate cu privire la planificarea și construirea instalațiilor de apă sau inițiativele agricole³⁴. Lipsa oportunităților pentru a alimenta răspunsurile la schimbările climatice poate pune în pericol eficacitatea unor astfel de inițiative (a se vedea caseta 3).

Abordări pentru viitor – către o agendă echitabilă, receptivă la modificările climatice

A existat o creștere dramatică a fondurilor internaționale pentru programe de combatere a schimbărilor climatice, iar aceste programe au subliniat din nou faptul că modificările climatice sunt un risc major în eradicarea sărăciei la nivel global. Pentru ca aceste fonduri să fie eficiente și să existe o diferență reală în viețile celor mai săraci oameni expuși modificărilor climatice, în special a femeilor și tinerelor, sunt necesare următoarele:

1. Programe și politici de donații ce trebuie să se integreze sistematic în analiza de gen pentru a înțelege inegalitățile de gen într-un context dat și cum vor contribui schimbările climatice la exacerbarea acestor inegalități.
2. Vocea femeilor trebuie să fie în centrul deciziilor privind schimbările climatice. Planificarea donatorilor trebuie să ia în considerare și să atragă cunoștințele femeilor locale în dezvoltarea strategiilor de acomodare, iar participarea femeilor în toate domeniile de luare a deciziilor (la nivel național și internațional) trebuie să crească (vezi caseta 4).
3. Asigurarea furnizării proviziilor în cazuri de urgență ținând cont de vulnerabilitățile femeilor, inclusiv asigurarea că informațiile de avertizare ajung la toți membrii comunității, de asemenea trebuie luată în considerare construirea de adăposturi pentru nevoile femeilor (vezi caseta – 5).
4. Continuarea abordării inegalităților privind sănătatea și alimentația, ce le fac pe femei mai vulnerabile la schimbările climatice, precum și abordarea problematicii dezavantajelor femeilor generate de lipsa accesului informațiilor actualizate despre modificările climatice și strategiile de adaptare.
5. Țările nordice trebuie să angajeze mai multe reduceri ale emisiilor de gaze cu efect de seră și, în special, după anul 2012 când expiră primele angajamente de la Kyoto, pentru a limita efectele negative pe care le au schimbările climatice, în special asupra femeilor.
6. Țările nordice trebuie să organizeze societățile în moduri în care să nu se provoace schimbări climatice și să fie inspirate de femeile și bărbații care trăiesc într-un mediu mai durabil, prin reducerea consumerismului și o mișcare spre o economie mai puțin concentrată pe creștere și bazată mai mult pe nevoile oamenilor și pe sprijinirea energiilor alternative.

Caseta 4 Femeile în Negocierile privind Schimbările Climatice

La nivel internațional, s-au desfășurat activități inovatoare pentru a încuraja vocea femeilor în procesul de negociere privind modificările climatice. În 2009 Finlanda a prevăzut 500.000 de euro pentru transport și DSA pentru a sprijini participarea femeilor din țările în curs de dezvoltare la Convenția Națiunilor Unite privind Schimbările Climatice de la Copenhaga (COP-15) și pentru evenimentele corespondente pentru COP-15³⁵.

Caseta 5 – Consecințele Uraganului Mitch în Honduras

În localitatea LaMasica, Honduras, nu au existat decese raportate în urma Uraganului Mitch, pe de o parte pentru că o agenție de prevenire a dezastrelor naturale a oferit instruire pe gen și a implicat femeile și bărbații în mod egal în activitățile de management de risc, fapt ce i-a ajutat să asigure o evacuare rapidă în momentul în care a lovit uraganul³⁶. În urma dezastrului, au existat acțiuni cu impact pozitiv precum femeile și tinerele care au fost cazate în adăpostur și tabere de urgență pentru a fi protejate de violențele. Astfel de eforturi implică inclusiv iluminarea căii de acces la toalete sau găsirea unor persoane care sunt dispuse să monitorizeze calea de acces sau să acompanieze femeile și copiii³⁷.

Note de subsol

- 1 Human Development Report 2007/08. Fighting climate change: Human solidarity in a divided world
- 2 Mearns, R. and Norton, A, ed. (2010) Social Dimensions of Climate Change: Equity and Vulnerability in a Warming World, Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare/Banca Mondială, Washington DC; Tanner, T. and Mitchell, T, ed. (2008) 'Poverty in a Changing Climate', IDS Bulletin 39 (4), Institutul de Studii de Dezvoltare, Sussex
- 3 Mearns and Norton 2010 Ibid.; Tanner and Mitchell 2008, Ibid
- 4 WEDO (2008) Conexiuni privind Modificările Climatice, Femeile pe frontul principal.
Informații: http://www.wedo.org/wp-content/uploads/climateconnections_1_overview.pdf
- 5 Soroptimist International of the Americas. (2008). "Reaching Out to Women When Disaster Strikes." White Paper: Disaster Relief. Philadelphia, PA: Soroptimist International of the Americas.
http://staging.soroptimist.org/whitepapers/wp_disaster.html
- 6 Bern, C. et al. (1993). "Risk Factors for Mortality in the Bangladesh Cyclone of 1991". Raportul Organizației Mondiale a Sănătății, 71(1): 73–78.
[http://whqlibdoc.who.int/bulletin/1993/Vol71-No1/bulletin_1993_71\(1\)_73-78.pdf](http://whqlibdoc.who.int/bulletin/1993/Vol71-No1/bulletin_1993_71(1)_73-78.pdf)
- 7 Soroptimist International of the Americas. (2008). Op. cit.
- 8 British Red Cross on Relief Web (2009). "Myanmar Cyclone Nargis: One Year on Enormous Challenges to Recovery Remain". 30 April. <http://www.reliefweb.int/rw/rwb.nsf/db900SID/OYAH-7RMLTW?OpenDocument>
- 9 Demetriades, J. and Esplen, E. (2008) 'The Gender Dimensions of Poverty and Climate Change Adaptation', *IDS Bulletin* 39 (4): 24-29.
- 10 Demetriades and Esplen 2008; Demetriades, J. and Esplen, E. (2010) The Gender Dimensions of Poverty and Climate Change Adaptation'. In Mearns, R. and Norton, A, ed. (2010) Social Dimensions of Climate Change: Equity and Vulnerability in a Warming World, Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare/Banca Mondială, Washington DC
- 11 Araujo, A. and Quesada-Aguilar, A., with Aguilar, L. and Pearl, R. (2007) Gender Equality and Adaptation, Women's Environment and Development Organisation (WEDO) și International Union for Conservation of Nature (IUCN), USA
- 12 APWLD (2005) "De ce sunt femeile mai vulnerabile în timpul dezastrelor naturale?" Forumul Femeilor Asia Pacific, Legislație și Dezvoltare, ONG în statut consultative la UN ECOSOC
- 13 UNICEF (2008) "Our Climate, Our Future, Our Responsibility", p22
- 14 Swarup, A., Dankelman, I., Ahluwalia, K. and Hawrylyshyn, K. (2011) Weathering the Storm: Adolescent Girls and Climate Change, Plan UK, London
- 15 Rohr, U. (2006) 'Gender and Climate Change – a Forgotten Issue?' Tiempo: Climate Change Newsletter 59
- 16 Mearns, R. and Norton, A, ed. (2010) Social Dimensions of Climate Change: Equity and Vulnerability in a Warming World Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare/Banca Mondială, Washington DC
- 17 Demetriades, J. and Esplen, E. (2008)
- 18 Masika, R. (2002) Gender, development and climate change. Oxford: Oxfam
- 19 Banca Mondială (2007) Raport Global de Monitorizare 2007 – Obiectivele de Dezvoltare ale Mileniului. Confronting the Challenges of Gender Equality and Fragile States. Washington, DC: World Bank
- 20 Nair, Kirbt and Sexton 2004

- 21 APF/NEPAD (Africa Partnership Forum/New Partnership for Africa's Development Secretariat). 2007. 'Gender and Economic Empowerment in Africa'. A opta întâlnire a Forumului Parteneriat Africa, Berlin, Germania, Mai 22-23.
- 22 Lambrou, Y. and Piana, G. (2006) 'Gender: the Missing Component of the Response to Climate Change'. Alimente și Agricultură. Organizația Națiunilor Unite. Roma.
- 23 Rohr, U. (2006) 'Gender and Climate Change – a Forgotten Issue?' Tiempo: Climate Change Newsletter 59
- 24 Demetriades and Esplen (2010), op. cit
- 25 Adapted from Mitchell et al. (2007), op cit. p.16
- 26 Swarup et al. (2011), op. cit.
- 27 Swarup et al. (2011), op. cit.
- 28 Gurung, J.D., Mwanundu, S., Lubbock, A., Hartl, M. and Firmian, I. (2006) Gender and Desertification: Expanding Roles for Women to Restore Drylands, Rome: International Fund for Agricultural Development (IFAD); Laudazi, M. (2003) Gender and Sustainable Development in Drylands: An Analysis of Field Experiences, Rome: Food and Agriculture Organization of the United Nations (FAO); WEDO (2003) Common Ground, Women's Access to Natural Resources and the United Nations Millennium Development Goals, New York: Women's Environment and Development Organization
- 29 Mearns and Norton (2010), op. cit.
- 30 Demetriades, J. and Esplen, E. (2010) The Gender Dimensions of Poverty and Climate Change Adaptation'. In Mearns, R. și Norton, A, ed. (2010) Social Dimensions of Climate Change: Equity and Vulnerability in a Warming World, Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare/Banca Mondială, Washington DC
- 31 Mitchell, T., Tanner, T. and Lussier, K. (2007) 'We Know What We Need!' South Asian Women Speak Out on Climate Change Adaption , Actionaid International and the Institute of Development Studies
- 32 Mitchell et al. 2007: 6
- 33 www.gendercc.net, accessed 2011
- 34 Fisher, J. (2006) 'For Her It's the Big Issue: Putting Women at the Centre of Water Supply, Sanitation and Hygiene. Evidence Report.' Water Supply and Sanitation Collaborative Council, Geneva, Elveția
- 35 Kalela, A. (2009) 'Femeile vor face diferența, NIKK Magazin, Obiectiv privind Egalitatea de Gen și Modificările Climatice, Institutul Nordic de Gen
- 36 Aguilar, L.n.d. "Climate Change and Disaster Mitigation: Gender Makes the Difference", International Union for Conservation of Nature, Switzerland
- 37 Bartlett, S. (2008) 'Modificări Climatice și Copiii Urbani: Impactul și implicațiile pentru Adaptare la modificările climatice în țări subdezvoltate' Modificările Climatice și Orașele, Document de discuție 2, Institutul Internațional pentru Mediu și Dezvoltare, Londra

KARAT Coalition

Începând cu anul 1997, coaliția KARAT funcționează ca o rețea de organizații de femei și ONG-uri din zona Europei Centrale și de Est, precum și a statelor CEE/CIS, cu scopul de a asigura egalitatea de gen în regiune prin monitorizarea implementării politicilor și înțelegerilor internaționale. KARAT realizează activități de advocacy pentru drepturile femeilor, justiție economică și socială pentru femei, cooperare pentru dezvoltare focusată pe problematica de gen, cu un focus puternic asupra regiunii CEE și CIS. KARAT a constituit o rețea puternică de membri în ultimii 10 ani și are în prezent aproximativ 60 de membri din peste 20 de țări.

Koalicja KARAT

Ul. Rakowiecka 39A/14,
02-521 Warszawa
Tel: +48 22 849 16 47
Tel./fax: + 48 22 628 20 03
secretariat@karat.org.pl
www.karat.org

One World Action (OWA)

OWA a fost o organizație a societății civile fondată în anul 1989, care a lucrat alături de organizații de femei din mediul urban și rural din Africa, Asia, America Latină și Europa de Est. Prin activități de capacity building, networking și advocacy, OWA a abordat teme precum drepturile femeilor, guvernarea participativă și excluderea socială. Activitățile de advocacy și de campanie au fost îndreptate către Europa și Marea Britanie, cu scopul de a influența politicile internaționale care creează și mențin diferite categorii de oameni în stare de sărăcie. OWA și-a încetat activitatea în luna Septembrie a anului 2011.

One World Action

Bradleys Close, White Lion Street,
London N1 9PF United Kingdom
Tel: +44 (0) 20 7833 4075
Fax: + 44 (0) 20 7833 4102
info@oneworldaction.org
www.oneworldaction.org
Charity registration number: 1022298
Company registration number: 2822893

„AUR” – A.N.S.R.U. Asociația Națională a Specialiștilor în Resurse Umane

„AUR”-A.N.S.R.U. este o organizație profesională non-profit, non-guvernamentală, creată în scopul promovării conceptului de resurse umane în România. În viziunea „AUR”, activitatea de resurse umane presupune satisfacerea nevoilor tuturor categoriilor profesionale, informare și educare în spiritul drepturilor recunoscute pe plan național și internațional și promovarea unui dialog real între toți actorii sociali. Cei 12 ani de activitate ai organizației s-au concretizat prin peste 30 de proiecte implementate la nivel național și internațional cu peste 1.000 de beneficiari direcți și peste 5.000 de beneficiari indirecti; 10 ani în elaborarea de instrumente HR, cu peste 2.000 de beneficiari direcți; evaluarea profesională a peste 20.000 de angajați; peste 100 de sesiuni de informare și educare, workshop-uri, seminarii, conferințe; peste 20 de publicații de specialitate; 4 centre de consiliere pentru promovarea dreptului muncii și a egalității de șanse (București, Cluj, Hunedoara, Iași) etc.

„AUR” – A.N.S.R.U.

B-dul Nicolae Bălcescu, nr. 17-19, cam. 115,
Sector 1, București
Tel: +40 723 326 084
Tel./fax: +4021 313 38 83
org.aur@gmail.com
www.resurseumane-aur.ro

„AUR” - ASOCIAȚIA NAȚIONALĂ A
SPECIALIȘTILOR ÎN RESURSE
UMANE

Partenerii din cadrul acestui proiect: Gender Education Research and Tehnologies (GERT) din Bulgaria, Gender Studies o.p.s. din Republica Cehă, „AUR” – Asociația Națională a Specialiștilor în Resurse Umane din România și Slovak Center for Communication and Development din Slovacia.

Această publicație face parte din proiectul „Connect! South East West Women for Development Building Support in New Member States for Gender-sensitive and-responsive European Development Co-operation” și a fost realizată cu sprijinul Comisiei Europene. Punctele de vedere susținute aici nu reprezintă în niciun fel poziția oficială a Uniunii Europene.

